

กระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

ชื่อผลงาน การพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ใช้เทคนิค KWL PLUS
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชื่อเจ้าของผลงาน นางนิพัทธา นาคมิ
โรงเรียนวัดอรัญญการาม สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1

1. บริบทโรงเรียนและความเป็นมาของกระบวนการหรือวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ

โรงเรียนวัดอรัญญการาม เป็นโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1 ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านโคน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เปิดทำการสอนระดับชั้นอนุบาล 1 – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนายอุดม รัตนสังข์ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน

ในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระภาษาไทยของโรงเรียนวัดอรัญญการาม จากสภาพปัญหาของการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของนักเรียนที่ ผลการประเมินด้านการอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนด้านการคิดวิเคราะห์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ว่านักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากโรงเรียนวัดอรัญญการามไม่มีครูที่จบเอกภาษาไทย มีเพียงครูที่มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยเท่านั้น จึงเป็นปัญหาพอสมควรที่จะจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนได้รับความรู้ถึงระดับเชี่ยวชาญ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องคิดค้นหาวิธีการที่จะต้องพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่จะให้นักเรียนได้รับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ และพัฒนาตนเองให้สามารถจัดการเรียนรู้และสามารถถ่ายทอดในสิ่งที่นักเรียนต้องได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในหลักสูตร

ชุดกิจกรรมเป็นนวัตกรรมหนึ่งที่สนองความต้องการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรียนรู้โดยการกระทำที่นอกเหนือจากสถานการณ์ในชั้นเรียนปกติ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ต้องการให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาเป็นอีกทั้งยังช่วยให้ครูผู้สอนนำไปใช้จัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา และใช้ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับทักษะดังกล่าวให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของกาญจนา ทีปะนะและคณะ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านคิดวิเคราะห์ และเขียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการทดลอง พบว่า ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และชุดกิจกรรมมีประสิทธิภาพ 76.09/76.27 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนมี

ความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าชุดกิจกรรมสามารถแก้ปัญหาการฝึกการคิดวิเคราะห์ โดยผู้เรียนได้รับการพัฒนาในเรื่องการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการพัฒนาความสามารถทางการคิด และพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีศักยภาพและสามารถเผชิญกับสถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ได้

การสอนโดยใช้เทคนิค KWL PLUS เป็นเทคนิคการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิดอีกวิธีการหนึ่ง มีการจัดกิจกรรมการสอนที่นักเรียนต้องระดมพลังสมองในกลุ่ม ใช้ประสบการณ์เดิมแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในกลุ่ม มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจเรื่องที่อ่าน และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (วิไลลักษณ์ วงศ์จินสุทร ,2551.หน้า 8-9)

ข้าพเจ้า นางนิพัทธา นาคมิ เป็นครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดอรัญญการาม จากความสำคัญของการอ่านคิดวิเคราะห์และสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น รวมทั้งลักษณะเด่นของชุดกิจกรรมและจุดเด่นของวิธีสอนแบบ KWL PLUS ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

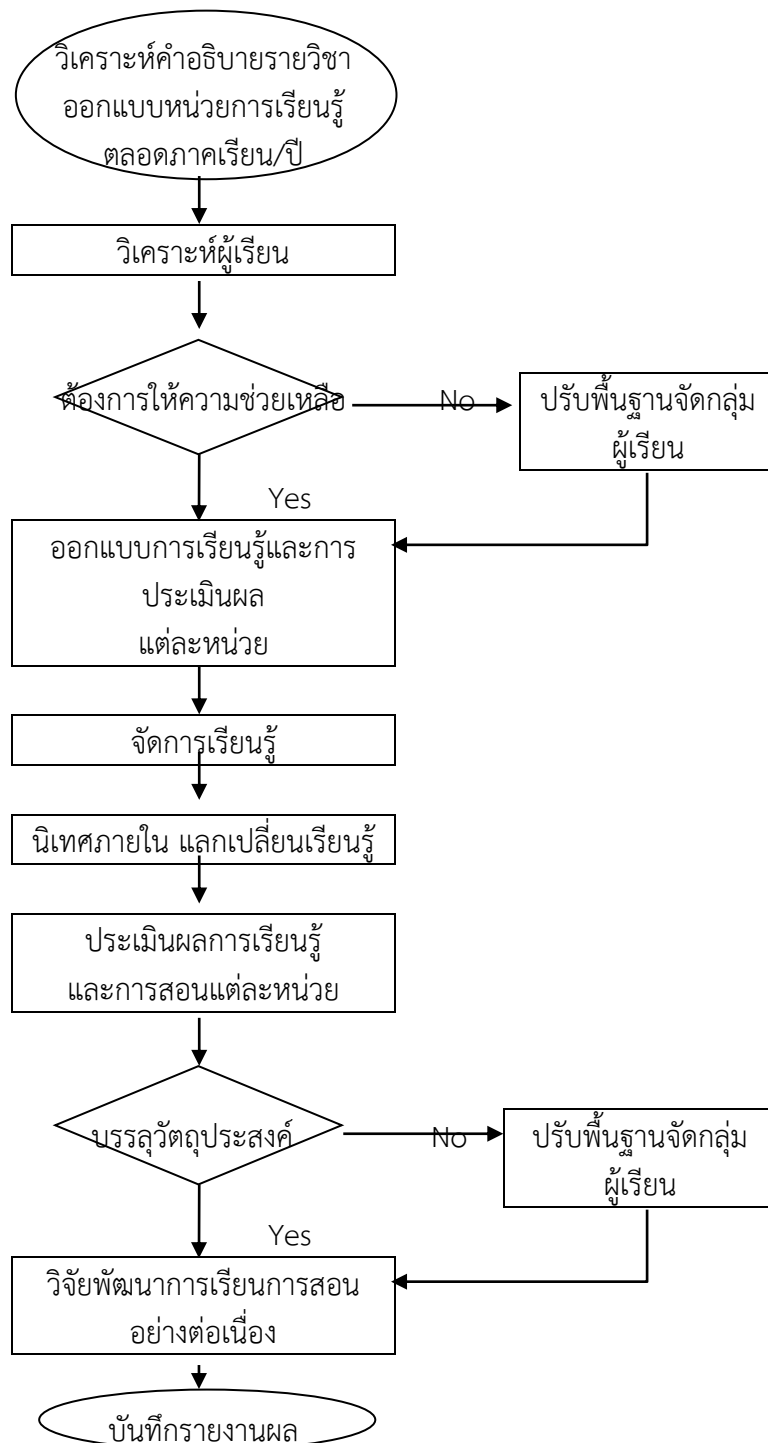
เพื่อจะได้นำไปพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระภาษาไทยให้สูงขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินการ

1. เพื่อสร้างและพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคKWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคKWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. กระบวนการผลิตผลงาน หรือขั้นตอนการดำเนินงาน

3.1. Flow Chart

3.2. การพัฒนาวิธีการดำเนินงาน

เมื่อวิเคราะห์ผู้เรียนแล้วพบว่านักเรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับพอใช้ จึงได้ดำเนินการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนเรื่อยมา จนกระทั่งครูผู้สอนได้ศึกษาเทคนิคการสอน KWL ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิธีหนึ่ง ที่มีรูปแบบง่ายๆ เข้าใจง่าย และง่ายต่อการนำไปสู่การปฏิบัติจริง ผู้สอนจึงได้วางแผนการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคKWL และจัดทำแบบวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงานของนักเรียน ทั้งนี้ได้พัฒนาวิธีการดำเนินงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) ของเดมมิ่ง ดังนี้

P (Plan) การวางแผน เป็นการกำหนดขั้นตอนการทำงาน เพื่อจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดปรับปรุงวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

D (Do) การปฏิบัติดังนี้

1. ครูผู้สอนศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำชุดกิจกรรม และการใช้เทคนิคKWL และทดลองสร้างชิ้นงานตามเอกสาร และทดลองวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงาน เพื่อออกแบบเครื่องมือการวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงาน ที่สามารถพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร

2. จัดทำต้นฉบับชุดกิจกรรม “พัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค KWL” เพื่อใช้ในโรงเรียนวัดอรัญญิการาม

3. จัดทำต้นฉบับเครื่องมือ “แบบวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงาน” ของนักเรียน

4. ขออนุญาตใช้ชุดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดอรัญญิการาม

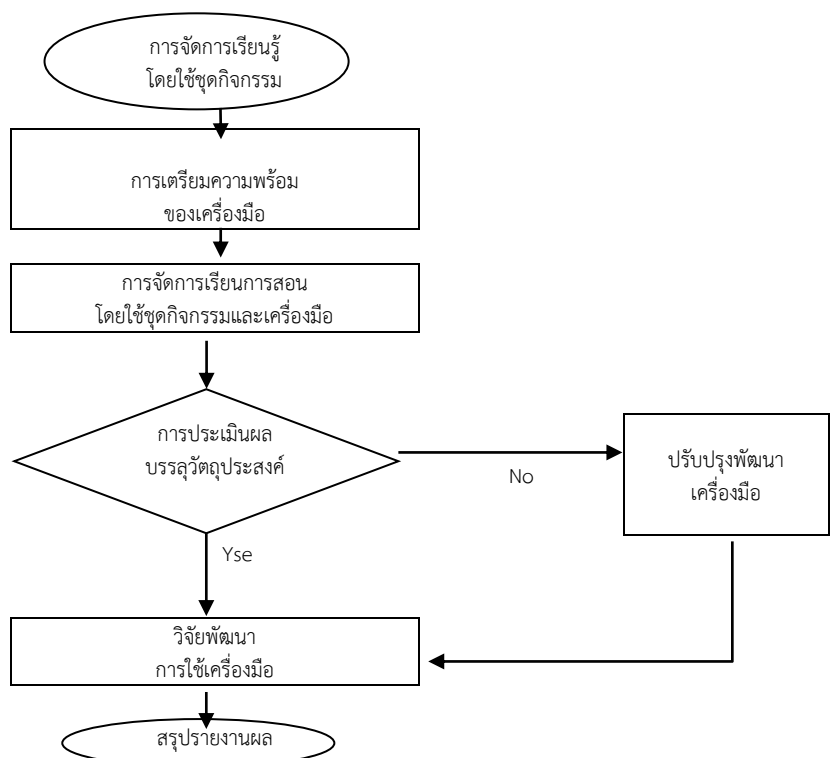
5. ทดลองใช้เอกสารตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2560

C (Check) ดำเนินการประเมิน โดยเน้นการประเมินทบทวนระบบอย่างเป็นขั้นตอน

A (Action) จัดทำเป็นรายงาน เพื่อนำผลการประเมินทบทวนมาปรับปรุงพัฒนาหรือวิธีการดำเนินงานเพื่อมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายความสำเร็จที่วางไว้

3.3. ขั้นตอนของวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

การพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้เทคนิค KWL มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดัง Flow chart ต่อไปนี้ คือ

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

3.4. อะไรคือวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (What?)

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนวัดอรัญญิการาม คือ “การพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค KWL ”

3.5. วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศทำอะไร (How?)

วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) “การพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค KWL ” ของโรงเรียนวัดอรัญญิการาม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ขั้นเตรียมความพร้อม

1.1) เตรียมความพร้อมด้านงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์

เขียนโครงการเพื่อขอของบประมาณในการผลิตสื่อการสอนในปีงบประมาณ 2558 ชื่อกิจกรรมจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1.2) เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

ครูผู้สอนศึกษาเพิ่มเติมจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเว็บไซต์ และทดลองสร้างชิ้นงานตามเอกสาร และทดลองวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงาน เพื่อออกแบบเครื่องมือการวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงาน ที่สามารถพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้ตรงตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร

2) ขั้นการพัฒนาและใช้สื่อเอกสารและเครื่องมือ

2.1) ออกแบบชุดกิจกรรม เนื้อหาและแบบทดสอบ

2.2) ผลิตสื่อโดยจัดทำต้นฉบับชุดกิจกรรม 4 ชุด เพื่อใช้ในโรงเรียนวัดอรัญญิการาม

2.3) ขออนุญาตใช้ชุดกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนวัดอรัญญิการาม

2.4) นำสื่อไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน โดยทดลองใช้ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2558

2.5) หาประสิทธิภาพของสื่อ

3) ขั้นสรุปผล รายงาน

เมื่อครูใช้สื่อในการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ต้องจัดทำบันทึกผลการจัดการเรียนรู้แล้วสรุปผล รายงานต่อหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนำผลที่ได้ไปประเมินการพัฒนางานต่อไป

4. ผลการดำเนินงาน

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของนักเรียนที่มีต่อ ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สรุปผลการศึกษาดังนี้

1.1 ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมมีผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D = 0.50)

1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การหาประสิทธิภาพกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.25/78.17

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค KWL PLUS สำหรับ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในภาพรวมทั้งหมดมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($X = 4.46$, $S.D. = 0.58$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่าด้านที่นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดได้แก่ ด้านผลผลิต ($X = 4.49$ และ $S.D. = 0.54$) รองลงมา คือด้านปัจจัยนำเข้า ($\bar{X} = 4.46$ และ $S.D. = 0.62$) และด้านกระบวนการ ($X = 4.42$ และ $SD = 0.59$) เป็นอันดับสุดท้าย

5. ปัจจัยความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ของการดำเนินการได้แก่

5.1 ปัจจัยภายนอก ได้แก่

(1) เครื่องคอมพิวเตอร์ที่จะให้นักเรียนได้ใช้ในการเรียนรู้มีน้อยกว่าจำนวนนักเรียน จึงทำให้นักเรียนบางคนต้องขอยืมเอกสารเพื่อนำไปศึกษาและสร้างเองที่บ้าน นอกเวลาเรียน

(2) เวลาในการเรียน เนื่องจากช่วงเดือนพฤศจิกายน และธันวาคมที่ผ่านมาโรงเรียนมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรจำนวนมาก บางครั้งจะกระทบกับการจัดการเรียนการสอน

5.2 ปัจจัยภายใน ได้แก่

(1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้งานโปรแกรม Microsoft Excel ของนักเรียนแต่ละคน

(2) ความรับผิดชอบของนักเรียนต่อการสร้างชิ้นงาน

บทเรียนที่ได้รับ

ผลของการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ด้วยทักษะการวิเคราะห์ระบบงานและชิ้นงาน เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (สร้างเกมด้วยโปรแกรม Microsoft Excel 2003) ทำให้ครูสามารถนำประสบการณ์ที่ตนมีอยู่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียน เพราะเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองในระดับหนึ่งแล้วนักเรียนจะสามารถพัฒนาความคิดของตนเองเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ ขึ้นมา จนสามารถสกัดเป็นแก่นและชุดความรู้ สังเคราะห์พัฒนาเป็น Best Practice ได้ เป็นการใช้ประโยชน์จากศักยภาพของนักเรียนได้อย่างเต็มที่ ซึ่งจะช่วยเพิ่มศักยภาพของนักเรียนให้สูงขึ้นและโรงเรียนเกิดความเข้มแข็งทางวิชาการมากขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

เคล็ดลับที่ทำให้การดำเนินงานได้ประสบผลสำเร็จ คือ ความใส่ใจของครูผู้สอน ที่ต้องเสียสละเวลาและทุนทรัพย์ในการพัฒนานักเรียนให้ได้เต็มตามศักยภาพของนักเรียน

ข้อที่พึงระวัง คือ ครูจะต้องนำผลการวิเคราะห์ผู้เรียนมาวางแผนและกำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำสื่อ ICT มาใช้ให้เป็นรูปธรรมและจะต้องมีการประเมินการดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการประเมินมาพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น